

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 296/09-54

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. decembra 2009 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošikovej a zo sudcov Jána Lubyho a Ladislava Orosza prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti N., a. s., N., zastúpenej advokátom JUDr. L. L., B., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Sž 33/2005 z 29. júna 2006, za účasti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva obchodnej spoločnosti N., a. s., podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Sž 33/2005 z 29. júna 2006 porušené boli.

2. Z r u š u j e rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Sž 33/2005 z 29. júna 2006 a vec v r a c i a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, aby v nej znovu konal a rozhodol.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky j e p o v i n n ý uhradiť trovy právneho zastúpenia obchodnej spoločnosti N., a. s., v sume 208,99 € [slovom dvestoosem eur a deväťdesiatdeväť centov (6 296 Sk)] na účet jej právneho zástupcu JUDr. L. L., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. februára 2007 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti N., a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Sž 33/2005 z 29. júna 2006 (ďalej aj „namietaný rozsudok“).

Sťažovateľka prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu uviedla:

„Úrad pre finančný trh svojim prvostupňovým rozhodnutím zo dňa 11. 11. 2004 číslo: GRUFT-125/2004/SANE uložil za nesplnenie informačnej povinnosti podľa § 130 ods. 1 zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov spoločnosti N., a. s. (sťažovateľovi) pokutu vo výške 40.000,- Sk.“

Proti uvedenému rozhodnutiu o uložení pokuty podala sťažovateľka v zákonom ustanovenej lehote rozklad, na základe ktorého Rada Úradu pre finančný trh rozhodnutím

sp. zn. GRUFT-125/2004/SANE/R z 28. februára 2005 prvostupňové rozhodnutie potvrdila a rozklad sťažovateľky zamietla.

Nadväzne na to sa sťažovateľka žalobou z 29. marca 2005 domáhala zrušenia označeného prvostupňového rozhodnutia Úradu pre finančný trh, ako aj druhostupňového rozhodnutia Rady Úradu pre finančný trh na najvyššom súde, ktorý namietaným rozsudkom jej žalobu zamietol, čím boli podľa sťažovateľky porušené jej označené práva.

Sťažovateľka ďalej opisuje skutkový a právny stav, ktorý ju viedol k podaniu sťažnosti ústavnému súdu, uvádzajúc, že ju najvyšší súd prostredníctvom jej právneho zástupcu prípisom zo 7. februára 2006 vyzval, aby sa vyjadrila, či súhlasí s prerokovaním veci bez nariadenia ústneho pojednávania. Na tento prípis právny zástupca sťažovateľky najvyššiemu súdu oznámil, že s prerokovaním veci bez nariadenia ústneho pojednávania nesúhlasí. Nadväzne na to najvyšší súd nariadil v právnej veci sťažovateľky pojednávanie na 29. jún 2006, na ktoré predvolal iba jej právneho zástupcu, ktorý však podaním z 5. júna 2006 z dôvodu kolízie termínov pojednávania ospravedlnil svoju neúčast' na tomto pojednávani, požiadal o jeho odročenie a zároveň žiadal, aby sa nepojednávalo v jeho neprítomnosti, ale aby bol nariadený nový termín pojednávania. Najvyšší súd však ospravedlnenie právneho zástupcu sťažovateľky nerešpektoval a v pôvodne nariadenom termíne prerokoval predmetnú vec bez jeho účasti, ako aj bez účasti sťažovateľky, ktorú na pojednávanie osobitne ani nepredvolal, čím podľa nej porušil jej základné právo na prerokovanie veci v jej prítomnosti, aby sa mohla vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom, upravené v čl. 38 ods. 2 listiny.

V súvislosti so základným právom na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom garantovaným čl. 38 ods. 2 listiny, sťažovateľka argumentuje tým, že pre to, „*aby mohlo byť toto základné právo zrealizované, musí byť účastníkovi umožnené, aby sa na pojednávaní mohol zúčastniť. Účastník teda musí byť o konaní pojednávania súdom vyrozumý. Predvolanie na pojednávanie je preto potrebné doručiť nielen jeho právnemu zástupcovi, ale aj priamo tomuto účastníkovi. O konaní pojednávania musí byť účastník konania vyrozumý súdom*

samostatne. Právneho zástupcu účastníka konania nie je možné považovať za doručovateľa predvolania na pojednávanie. Účasť účastníka na pojednávaní (najmä pokiaľ ide o jediné pojednávanie) má povahu uplatňovania jeho základného práva a nie plnenie niektorého z jeho procesných povinností, ako je to uvedené v druhej vete § 49 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. (Sťažovateľ tento názor opiera o ustálenú rozhodovaciu prax Ústavného súdu Českej republiky vyjadrenú o. i. v jeho rozhodnutiach II. ÚS 195/96, I. ÚS 310/97, II. ÚS 145/02 a II. ÚS 210/03, ktorá vychádza z tých istých právnych predpisov, ktoré platia v Slovenskej republike).“.

Sťažovateľka si je vedomá toho, že ochrana práv, porušenie ktorých namieta, je zverená predovšetkým všeobecným súdom, ktoré sú pri výkone svojej právomoci viazané zákonom, a to tak v oblasti hmotného práva, ako aj procesného práva. Vzhľadom na to zastáva názor, že „*aplikácia procesnoprávných predpisov všeobecnými súdmi, prípadne ich výklad ako formálny (procesný) predpoklad zákonnosti rozhodnutí všeobecných súdov, musí byť preto vždy v zhode s ústavnými princípmi...*

Základné právo na súdnu ochranu účastníka konania nespočíva teda len v práve domáhať sa súdnej ochrany, ale ju aj v určitej kvalite, t. j. zákonom ustanoveným postupom súdu dostať. Procesnoprávny rámec konania všeobecných súdov je vymedzený najmä ústavnoprocenými princípmi riadneho a spravodlivého procesu upravenými v čl. 46 až 50 ústavy. Tieto princípy sú obsahovo naplnené základnými právami účastníkov konania a im zodpovedajúcimi povinnosťami súdov konajúcich o veci, ktoré upravuje zákon. Postup súdov v konaní o veci a jeho kvalita ustanovená zákonom je vyjadrením práva na súdnu ochranu účastníka konania vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy.“.

Sťažovateľka venuje značnú pozornosť taktiež kritériám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov z hľadiska ústavných princípov spravodlivého procesu, a to najmä pokiaľ ide o ich úplnosť, zrozumiteľnosť a presvedčivosť, citujúc judikatúru ústavného súdu, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vzťahujúcu sa na túto problematiku. V spojitosti s tým vyslovuje názor, že „*súd v odôvodnení svojho rozhodnutia musí uviesť ku každému tvrdeniu a právnej argumentácii účastníka konania,*

ktoré v konkrétnej veci môžu mať právnu relevanciu, svoj názor aspoň v takom rozsahu, aby bolo zrejmé, prečo na ne neprihliadol alebo prečo nie sú správne“.

Výhrady sťažovateľky k odôvodneniu namietaného rozsudku sa týkajú aj stručnosti sumarizácie jej prednesov ako účastníčky konania na strane žalobcu z hľadiska § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). To dáva sťažovateľka do súvislosti s jej ďalšou výhradou voči odôvodneniu namietaného rozsudku tvrdiac, že najvyšší súd vôbec nereagoval na niektoré jej dôkazy, nevysporiadal sa s nimi, iba si osvojil názor správneho orgánu nekonkretizujúc právne normy, ktoré sa na tento názor vzťahujú, pričom sťažovateľka upriamuje pozornosť najmä na dôkaz *«výpis „Emisii cenných papierov“ služba 107 z 18. júla 2003 vydaný Strediskom cenných papierov Slovenskej republiky, a. s.»*. K porušeniu označených práv sťažovateľky namietaným rozsudkom došlo podľa nej najmä jeho nedostatočným odôvodnením a z toho dôvodu ho považuje za arbitrárny.

Za kľúčové v tejto veci považuje sťažovateľka zodpovedanie otázky, kedy boli vydané jej akcie, či pred dňom alebo po dni účinnosti zákona č. 600/1992 Zb. o cenných papieroch v znení platnom do 31. októbra 2000 (ďalej len zákon č. 600/1992 Zb.“), pretože táto otázka je podľa nej rozhodujúca pre aplikáciu § 92 ods. 1 zákona č. 600/1992 Zb. Na základe podrobnej analýzy právnej problematiky okamihu vydania cenného papiera sťažovateľka uzavrela, že jej akcie *„boli vydané v zaknihovanej podobe a nemohli (a ani neboli) vydané skôr ako v deň 29. 3. 1993, resp. v deň 28. 7. 1993“*. Vzhľadom na to sťažovateľka odmieta právny záver správneho orgánu, ktorý si osvojil aj najvyšší súd, že jej právnym predchodcom *„bola vydaná ku dňu vzniku a. s., t. j. 1. máju 1992 emisia vo výške základného imania...“*, tvrdiac, že tento záver *„je v rozpore s právnymi predpismi a s rozhodujúcimi skutočnosťami“*.

Sťažovateľka pokračuje v argumentácii svojej sťažnosti poukazujúc na to, že právny inštitút zaknihovaného cenného papiera zaviedol zákon č. 600/1992 Zb., a preto *„pred dňom jeho účinnosti nebolo možné vydať cenný papier v zaknihovanej podobe. Vzhľadom na to, že neexistuje žiadna listina, ktorá by mohla byť považovaná za akciu sťažovateľa“*

a akcie sťažovateľa existujú v zaknihovanej podobe, tieto akcie nemohli byť vydané pred dňom činnosti zákona č. 600/1992 Zb.“ (t. j. pred 28. decembrom 1992, pozn.).

Konštatujúc, že akciová spoločnosť môže vydať akcie až po svojom vzniku, a zároveň sa odvolávajúc na § 5 zákona č. 600/1992 Zb., z ktorého vyplýva, že emisia akcií je proces, ktorý trvá po istý čas, sťažovateľka vyvodzuje záver, že deň vzniku akciovej spoločnosti a deň vydania jej akcií nemôže byť totožný.

Za nesprávny považuje sťažovateľka právny záver najvyššieho súdu, podľa ktorého akcie privatizované v rámci kupónovej privatizácie nadobudli podobu zaknihovaných cenných papierov na základe § 93 zákona č. 600/1992 Zb., vyslovujúc názor, že toto ustanovenie *„samé osobe nezakladalo verejnú obchodovateľnosť cenného papiera“*. Ani ďalší právny názor najvyššieho súdu, podľa ktorého *„pokiaľ by cenné papiere vydané žalobcom nespĺňali podmienky verejnej obchodovateľnosti, nemohli by byť prijaté na verejnom trhu a teda, ak boli preukázateľne prijaté na obchodovanie na verejnom trhu Burzy cenných papierov v Bratislave, a. s., a RM-Systém Slovakia, a. s., Bratislava, museli podmienky verejnej obchodovateľnosti splniť predtým, než boli prijaté na obchodovanie na verejnom trhu“*, podľa sťažovateľky neobstojí a je bez akéhokoľvek právneho základu. Sťažovateľka zároveň v nadväznosti na to predkladá svoj názor, aký má byť objektívny výklad pojmu verejná obchodovateľnosť podľa § 71 zákona č. 600/1992 Zb. a aké sú podmienky verejnej obchodovateľnosti cenného papiera.

Podľa názoru sťažovateľky žiadnu právnu relevanciu nemá ani zistenie najvyššieho súdu, podľa ktorého *„sťažovateľ nepožiadala Ministerstvo financií SR ani Úrad pre finančný trh podľa ustanovenia § 1 ods. 4 zákona č. 600/1992 Zb. o vyslovenie súhlasu s tým, že cenné papiere spoločnosti prestanú byť verejne obchodovateľné“*. Sťažovateľka na toto zistenie reaguje tvrdením, že jej akcie neboli nikdy verejne obchodovateľnými a vychádzajúc z § 99f zákona č. 600/1992 Zb. považuje za zřejmé, že *„súhlas na zrušenie verejnej obchodovateľnosti potrebovali iba emitenti, ktorých akcie boli k 31. 12. 2000 verejne obchodovateľnými“*.

Aj z týchto dôvodov považuje sťažovateľka namietaný rozsudok za arbitrárny a svojvoľný, v dôsledku čoho ním mali byť porušené jej označené práva.

Na základe citovaného a ďalších skutočností uvedených v sťažnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vo veci samej takto rozhodol:

„Základné práva spoločnosti N., a. s., so sídlom... podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29. 06. 2006 spis. zn. I Sž 33/05 boli porušené.

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29. 06. 2006 spis. zn. I Sž 33/05 sa zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný zaplatiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľovi na účet jeho právneho zástupcu do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením sp. zn. IV. ÚS 296/09 z 10. septembra 2009 ju prijal na ďalšie konanie.

Najvyšší súd v stanovisku k tejto veci, ktoré bolo doručené ústavnému súdu 30. mája 2008, označil sťažnosť za nedôvodnú, a k časti, ktorou sťažovateľka namieta porušenie svojich práv v dôsledku skutočnosti, že najvyšší súd nerešpektoval ospravedlnenie jej právneho zástupcu a v pôvodne nariadenom termíne prerokoval predmetnú vec bez jeho účasti, ako aj bez účasti sťažovateľky, ktorú na pojednávanie osobitne ani nepredvolal, uviedol:

«V predmetnej veci, ktorej predmetom bolo posúdenie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného, ktorým bola sťažovateľke uložená pokuta 40 000,- Sk za nesplnenie informačnej povinnosti podľa § 130 ods. 1 zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov, súd nariadil v zmysle § 250g OSP ústne pojednávanie na 29. 6. 2006, na ktoré predvolal účastníkov; sťažovateľku (v konaní žalobcu) cestou právneho zástupcu a procesnú protistranu. Súd pritom vychádzal z ustanovenia § 49 ods. 1 OSP veta prvá (v znení platnom v čase rozhodovania – do 30. 6. 2007), podľa ktorého ak má účastník zástupcu s plnomocenstvom

pre celé konanie, doručuje sa písomnosť len tomuto zástupcovi. Pretože súd nevyžadoval aby sťažovateľka (žalobca) ako právnická osoba niečo na pojednávaní osobne vykonala, nedoručoval písomnosť aj jej v zmysle citovaného ustanovenia § 49 ods. 1 OSP veta druhá.

Podľa § 49 ods. 1 OSP (v znení platnom v čase rozhodovania - do 30. 6. 2007) ak má účastník zástupcu s plnomocenstvom pre celé konanie, doručuje sa písomnosť len tomuto zástupcovi. Ak má však účastník osobne v konaní niečo vykonať, doručuje sa písomnosť nielen zástupcovi, ale aj jemu.

Rovnaký názor je vyjadrený aj v C.H.BECK č. RNs C 3009/2001: Riadnym dorúčením písomného oznámenia o nariadení pojednávania zástupcovi účastníka s plnou mocou pre celé konanie je vyzoomený i ním zastúpený účastník konania. Z hľadiska účinkov dorúčenia nie je právne významné, či zástupca splnil svoju povinnosť o nariadenom pojednávaní účastníka včas informovať.

Právny zástupca sťažovateľky svojim podaním z 5. 6. 2006 ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní z dôvodu kolízie s iným pojednávaním na inom súde (z pripojeného predvolania nevyplývalo, že išlo o zastupovanie sťažovateľky) a požiadal o odročenie pojednávania na iný termín. Súd jeho žiadosti nevyhovel, pretože udávaný dôvod nepovažoval za dostatočne dôležitý na odročenie pojednávania v zmysle § 119 ods. 1 OSP, vo veci pojednával bez účasti sťažovateľky a jej právneho zástupcu v súlade s ustanovením § 250g ods. 2 OSP a vo veci rozhodol.

Podľa § 119 ods. 1 OSP pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Podľa § 250g ods. 2 OSP ak sa účastníci na pojednávanie nedostavia, môže sa vec prejednať v ich neprítomnosti; konanie sa nesmie z tohto dôvodu prerušiť.

Postup súdu bol preto v súlade so zákonom, neboli ním porušené namietané práva sťažovateľky. pričom správnosť tohto záveru možno oprieť aj o rozhodnutie I. ÚS 68/1998 (11/1999), ktorým Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil, že:

1. Obsahom základného práva zaručujúceho právo každého, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom, nie je povinnosť súdu vyhovieť akejkoľvek žiadosti o odročenie pojednávania.

2. Kolízia dvoch pojednávanií toho istého účastníka v tom istom termíne na rozdielnych súdoch nie je akceptovateľným predpokladom uznania existencie „dôležitého dôvodu“ riadne a včas vytýčeného pojednávania.

3. Posúdenie opodstatnenosti „dôležitého dôvodu“ (§ 101 ods. 2 OSP) v každom konkrétnom prípade patrí výlučne do právomoci konajúceho súdu.»

K ďalšej časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľka na základe rozsiahlej argumentácie označuje namietaný rozsudok za arbitrárny a svojvoľný a ako taký porušujúci jej označené práva, sa vo vyjadrení najvyššieho súdu uvádza:

«Predpokladom deliktuálnej zodpovednosti žalobcu za porušenie povinnosti vyplývajúcej z citovaného ustanovenia bolo preukázanie, že cenné papiere žalobcu boli vydané na základe verejnej ponuky podľa § 170 ods. 1 zákona o cenných papieroch, ktorej predpokladom bola ich verejná obchodovateľnosť ku dňu 1. 1. 2002 Z. z. (t. j. ku dňu účinnosti zákona č. 566/2001 Z. z.), ktorá sa v danom prípade odvodzovala z predchádzajúcej právnej úpravy zákonom č. 600/1992 Zb., resp. ešte pred ňou v rámci kupónovej privatizácie. Súd skúmal existenciu týchto pre rozhodnutie podstatných okolností analýzou obsahu napadnutého rozhodnutia žalovaného v konfrontácii s argumentáciou žalobcu obsiahnutou v žalobe, pričom tak svoje hodnotiace úsudky k jednotlivým čiastkovým záverom podopretým príslušnou právnou úpravou ako aj právny záver, do ktorého tieto zistenia vyústili, súd uviedol v zrozumiteľnej a stručnej forme v odôvodnení svojho rozhodnutia, preto konajúci senát nemôže v zmysle právnej tradície kontinentálneho práva (§ 156 ods. 4 OSP) ich dodatočne, nad rámec samotného odôvodnenia, objasňovať v tomto konaní formou reakcie na sťažovateľkou prezentovaný výklad niektorých ustanovení zákona č. 600/1992 Zb. resp. č. 566/2001 Z. z. a záver z neho plynúci.

Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sťažovateľkou napadnutý rozsudok spĺňa náležitosti vyplývajúce z ustanovenia § 157 OSP ako aj požiadavky stanovené rozsudkom Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Ruiz Torija v. Španielsko (1994), podľa ktorého text článku 6 ods. 1 Európskeho Dohovoru o ochrane základných ľudských práv zaväzuje súd odôvodniť svoje rozhodnutie, čo však na druhej strane neznamená, že sa vyžaduje, aby na každý argument účastníka bola daná podrobná a vyčerpávajúca odpoveď v rozsahu uspokojujúcom samotného sťažovateľa.

V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sú založené, pričom odôvodnenie súdneho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na každú poznámku, pripomienku alebo návrh za podmienky, že ide o takú otázku, ktorá vo svetle právnych záverov konajúceho súdu nie je relevantná a nevyhnutná pre rozhodnutie vo veci.

Napadnutý rozsudok v dostatočnej miere rešpektuje citované požiadavky, preto sa nemožno nestotožniť s tvrdením sťažovateľky o porušení jej práva vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.»

Sťažovateľka v reakcii z 12. júna 2008 považuje stanovisko najvyššieho súdu „*v plnom rozsahu za neopodstatnené*“ a tvrdenia v ňom obsiahnuté za nepravdivé poukazujúc najmä na rozpor týchto tvrdení s obsahom písomností tvoriacich prílohu sťažnosti. Podľa názoru sťažovateľky najvyšší súd «*jednoducho opísal dôvody uvedené správnym orgánom a argumentáciu sťažovateľky vybavil iba súhrnným zistením: „... Námietky žalobcu... súd nepovažoval za spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia“*».

Právny zástupca sťažovateľky a podpredsedníčka najvyššieho súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, v dôsledku čoho ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Všeobecné východiská na rozhodovanie ústavného súdu

Pre rozhodnutie ústavného súdu sú zvlášť významné tieto ustanovenia ústavy a jeho predchádzajúce rozhodnutia.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Z citovaného článku ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/00).

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. čl. 36 ods. 1 listiny) zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Podľa čl. 38 ods. 2 prvej vety listiny každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi konania poskytuje pri rozhodovaní o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov (§ 247 a nasl. OSP), t. j. v konaní, v ktorom fyzická osoba alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu. Ak účastník konania splní predpoklady ustanovené zákonom na poskytnutie ochrany v konaní podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť v rozsahu, v akom sa preukáže existencia dôvodov na poskytnutie súdnej ochrany v takom konaní. Poskytnutie takejto právnej ochrany však prirodzene nemožno považovať za právo na úspech v predmetnom konaní (m. m. II. ÚS 4/94).

Ústavný príkaz konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon vyjadrený v čl. 2 ods. 2 ústavy, zaväzuje všetky orgány verejnej moci vrátane súdov rozhodujúcich o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov. Tento ústavný príkaz zaväzuje orgány verejnej moci pri ich akejkolvek činnosti a zvlášť vtedy, ak výkonom svojich kompetencií poskytujú ochranu základným právam a slobodám fyzických osôb a právnických osôb rešpektujúc pritom princípy právneho štátu (čl. 1 ods. 1 prvej vety ústavy).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal výklad dotknutej právnej normy, ktorý je v súlade s ústavou, čo je základným predpokladom na ústavne konformnú aplikáciu tejto právnej normy na zistený skutkový stav veci.

K porušeniu základného práva na súdnu ochranu by došlo predovšetkým vtedy, ak by komukolvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ak by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu (žalobe) fyzickej osoby alebo právnickej osoby (napr. I. ÚS 35/98), ale tiež v prípade, ak by rozhodnutie všeobecného súdu bolo arbitrárne, a teda prejavom zjavnej svojvôle pri výklade a aplikácii právnej normy, ak by výrok rozhodnutia nebol v súlade s priebehom konania alebo ak by rozhodnutie nebolo dostatočne odôvodnené.

K úlohám právneho štátu patrí vytvorenie právnych a faktických garancií uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd občanov. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní dostupných bez akejkolvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva

alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky takéhoto uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd. Existencia takýchto konaní však nevyčerpáva ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkých zákonom vytvorených prostriedkov na dosiahnutie účelu takýchto procesných postupov. Ústavný súd v tomto smere osobitne pripomína objektivitu takéhoto postupu orgánu verejnej moci. Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ako aj ničím nepodložená možnosť úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú vymedzené zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu, prijať rozhodnutie (II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04, III. ÚS 300/06).

Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavovať jednak vo využití všetkých dostupných a pritom legálnych zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje (musí obsahovať) aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich uplatnenia v súlade s procesnými predpismi.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľky predovšetkým zbral do úvahy, že táto namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu, ktoré je v demokratickej spoločnosti natoľko závažné, že pri jeho výkone neprichádza do úvahy (zo strany súdov) ani jeho zužujúci výklad a ani také formálne interpretačné postupy, následkom ktorých by mohlo byť jeho neodôvodnené (svojvoľné) obmedzenie, či dokonca popretie (I. ÚS 2/08).

Ústavný súd už vo veci vedenej pod sp. zn. I. ÚS 37/95 rozhodol, že „Otázku právomoci všeobecného súdu z hľadiska ústavou upraveného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 2 ústavy) treba posudzovať v zmysle čl. 152 ods. 4 ústavy, podľa ktorého výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou“, pričom vo veci vedenej pod sp. zn. PL. ÚS 18/98

tiež potvrdil, že v prípade, ak dôjde k výkladu právnych predpisov inak ako ústavne súladným spôsobom, môže to mať dopad na niektoré zo základných práv a slobôd.

Podľa právneho názoru ústavného súdu preto ústavne súladný výklad zákonov týkajúcich sa rozhodovacej činnosti súdov predstavuje neoddeliteľnú súčasť ich rozhodovacej činnosti a ako taký jedine zodpovedá základnému právu každého na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy (I. ÚS 24/00).

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, porušenie ktorého sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy). Táto povinnosť všeobecných súdov vzhľadom na ich postavenie ako primárnych ochrancov ústavnosti a vzhľadom na povinnosť Slovenskej republiky rešpektovať medzinárodne záväzky vyplývajúce z medzinárodných zmlúv o ochrane ľudských práv a základných slobôd (III. ÚS 79/02) zahŕňa zároveň požiadavku rešpektovania procesných garancií spravodlivého súdneho konania vyplývajúcich z čl. 6 ods. 1 dohovoru v súlade s judikatúrou ESLP.

Otázku, či konanie rešpektovalo princípy uvedené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, posudzuje ESLP so zreteľom na „osobitné okolnosti prípadu“ posudzujúc konanie ako celok (napr. rozsudky A. M. proti Taliansku, 1999, Van Mechelen proti Holandsku, 1997). Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. m. m. III. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 260/06).

Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní v napadnutej veci aj najvyšší súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či ich

skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná.

III.

1. Sťažovateľka namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okrem iného aj s poukazom na to, že najvyšší súd v konaní vedenom pod sp. zn. 1 SŽ 33/05 nariadil ústne pojednávanie na 29. jún 2006, na ktoré predvolal iba jej právneho zástupcu a nie aj ju samotnú.

Podľa § 250f ods. 1 OSP súd môže rozhodnúť o žalobe bez pojednávania, ak to účastníci konania zhodne navrhli alebo ak s tým súhlasia a nie je to v rozpore s verejným záujmom.

Podľa § 250f ods. 2 OSP súd môže vyzvať účastníka, aby sa vyjadril k prejednávaniu veci bez nariadenia pojednávania do 15 dní od doručenia výzvy. Súd môže k výzve pripojiť doložku, že ak sa účastník v určitej lehote nevyjadrí, bude sa predpokladať, že nemá námietky.

Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že spôsob výkladu a uplatňovania § 250f OSP v správnom súdnictve má priamu súvislosť s uplatnením základných práv účastníka súdneho konania, tak ako ich upravuje ústava a listina (verejnosť, ústnosť súdneho pojednávania, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom), pričom (a vzhľadom na jednoinštančnosť správneho súdnictva) proti rozhodnutiu súdu, či došlo k splneniu podmienok § 250f OSP, neexistuje účinný opravný prostriedok dostupný účastníkovi súdneho konania.

Pretože v prerokovávanom prípade nedošlo k vybaveniu žaloby spôsobom uvedeným v § 250f ods. 1 OSP, najvyšší súd mal v súlade s § 250g OSP predvolať účastníkov konania na pojednávanie. Zo súdneho spisu najvyššieho súdu ústavný súd zistil, že najvyšší súd

nekonal podľa postupu ustanoveného Občianskym súdnym poriadkom, na pojednávanie bol predvolaný len právny zástupca sťažovateľky, ale nie aj sťažovateľka (t. j. navrhovateľka). Preto bol jeho postup v rozpore s čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru) aj s čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 listiny. Pri predvolaní účastníkov konania na súdne pojednávanie podľa § 250g ods. 1 OSP súd nemôže postupovať podľa § 49 ods. 1 prvej vety OSP. Ústavný súd sa v tejto veci stotožňuje s názorom, ktorý už judikoval v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 119/03.

2. Z predloženého spisového materiálu ústavný súd zistil, že predmetom konania pred najvyšším súdom vo veci vedenej pod sp. zn. I SŽ 33/2005 bolo preskúmanie zákonnosti Rady Úradu pre finančný trh rozhodnutím sp. zn. GRUFT-125/2004/SANE/R z 28. februára 2005, ktorým bol zamietnutý rozklad a zároveň bolo potvrdené rozhodnutie prvostupňového orgánu (Úradu pre finančný trh) sp. zn. GRUFT-125/2004/SANE z 11. novembra 2004 o uložení pokuty v sume 40 000 Sk za nesplnenie povinnosti podľa § 130 ods. 1 zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 566/2001 Z. z.“). Porušenie uvedeného ustanovenia zákona č. 566/2001 Z. z. spočívalo podľa označeného prvostupňového rozhodnutia Úradu pre finančný trh v tom, že sťažovateľka ako emitent cenného papiera ISIN CS0009010459 vydaného na základe verejnej ponuky podľa § 170 ods. 1 zákona č. 566/2001 Z. z. si nesplnila informačnú povinnosť a v zákonom ustanovenej lehote, t. j. do 31. mája 2003, nepredložila ročnú správu za rok 2002 a „*doklad o jej uverejnení v dennej tlači s celoštátnou pôsobnosťou uverejňujúcou burzové správy úradu BCPB*“, na ktorej bol tento cenný papier prijatý na obchodovanie.

Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. I SŽ 33/2005 z 29. júna 2006 žalobu sťažovateľky v uvedenej právnej veci podľa § 250j ods. 1 OSP zamietol. K neodôvodnenosti žaloby najmä uviedol:

„Z obsahu rozhodnutia žalovaného vyplýva, že správne orgány mali za preukázané (na základe oznámenia Fondu národného majetku SR zo dňa 1. decembra 2003), že právnym predchodcom žalobcu (akciová spoločnosť N. a. s. založená dňa 25. apríla 1992

FNM SR) bola vydaná ku dňu vzniku a. s., t. j. 1. máju 1992 emisia akcií vo výške základného imania, ktoré v zmysle § 93 ods. 1 zákona č. 600/1992 Zb. (akcie privatizované v rámci kupónovej privatizácie nadobudli podobu zaknihovaných cenných papierov, t. j. podobu dematerializovanú) boli zo zákona zaknihované a boli vydané v rámci jednej emisie s tým, že podľa § 92 zákona č. 600/1992 Zb. sa tieto cenné papiere považovali za verejne obchodovateľné a povinnosťou emitenta týchto verejne obchodovateľných cenných papierov bolo najneskôr do 31. decembra 1993 uverejniť prospekt cenných papierov.

Že išlo o cenné papiere vydané pred účinnosťou zákona č. 600/1992 Zb., dokazuje skutočnosť, že majú ISIN s prefixom CS, ktoré pre emisie akcií spoločností, ktoré boli určené na privatizáciu v 1. vlne kupónovej privatizácie pridelovalo ešte federálne česko-slovenské ministerstvo financií pred začatím kupónovej privatizácie, z ktorého dôvodu spoločnosti ani nemohlo byť udelené povolenie MF SR podľa § 72 ods. 1 zákona č. 600/1992 Zb. ako namietal žalobca.

Vzhľadom na to, že cenné papiere spoločnosti boli vydané v 1. vlne kupónovej privatizácie, t. j. pred účinnosťou zákona č. 600/1992 Zb. (28. decembra 1992), podľa ktorého splňali podmienky verejnej obchodovateľnosti cenných papierov, cenné papiere spoločnosti sa považujú za verejne obchodovateľné podľa § 92 ods. 1 zákona č. 600/1992 Zb. a podľa § 170 zákona o cenných papieroch sa považujú za cenné papiere vydané na základe verejnej ponuky. Dňom účinnosti zákona č. 600/1992 Zb. sa cenné papiere spoločnosti považovali za verejne obchodovateľné, a preto ku dňu 31. októbra 2000 boli tieto cenné papiere verejne obchodovateľné zo zákona.

Podľa § 99f ods. 2 zákona č. 600/1992 Zb., v znení platnom ku dňu 31. decembra 2001, ak emitent nerozhodne podľa § 1 ods. 4, že cenné papiere, ktoré boli verejne obchodovateľné k 31. októbru 2000, prestanú byť verejne obchodovateľné, považujú sa až do 30. apríla 2002 za verejne obchodovateľné, aj keď nie sú prijaté na trh kótovaných cenných papierov burzy cenných papierov, a teda podľa § 170 zákona o cenných papieroch sa posudzujú ako cenné papiere vydané na základe verejnej ponuky.

Emitent nepožiadala Ministerstvo financií Slovenskej republiky, resp. Úrad pre finančný trh o súhlas s tým, že cenné papiere spoločnosti prestanú byť verejne obchodovateľné podľa § 1 ods. 4 zákona č. 600/1992 Zb. a podľa vyjadrenia žalovaného

skutočnosť, že s cennými papiermi spoločnosti bolo možné obchodovať, resp. sa s nimi obchodovalo na verejných trhoch, bola verejne známa a dostupná.

Podľa zistení žalovaného boli cenné papiere žalobcu dňa 19. 11. 1993 prijaté na obchodovanie na verejnom trhu Burzy cenných papierov v Bratislave a. s. a dňa 8. 12. 1999 boli realizované priame obchody, kedy sa previedlo 510 akcií za cenu 30 Sk/akcia a dňa 25. 4. 2002 sa pri anonymnom obchode previedlo 510 akcií za cenu 5 Sk/akcia. Cenné papiere žalobcu boli prijaté na obchodovanie aj na RM-System Slovakia a. s. (neskôr Slovenská burza cenných papierov, a. s.), čo nasvedčuje tomu, že cenné papiere žalobcu boli vydané ako verejne obchodovateľné podľa v tom čase platných právnych predpisov, a teda v zmysle citovaného ustanovenia § 170 zákona o cenných papieroch sa považujú za cenné papiere vydané na základe verejnej ponuky.

Okrem toho žalobca bol ku dňu 31. 12. 2003 emitentom akcií vydaných na základe verejnej ponuky v sérii 01 s počtom 16487 ks a v sérii 02 s počtom 9789 ks s menovitou hodnotou 1 000,- Sk, ktorým bol pridelený ISIN CS...

Vzhľadom na uvedené skutočnosti s poukazom na citované ustanovenia § 71 ods. 1 zákona č. 600/1992 Zb. (v znení platnom v čase prijatia cenného papiera na obchodovanie na Burze cenných papierov v Bratislave, a. s.) možno dôvodne vyvodiť záver, že pokiaľ by cenné papiere vydané žalobcom nespĺňali podmienky verejnej obchodovateľnosti, nemohli byť prijaté na obchodovanie na verejnom trhu, a teda, ak boli preukázateľne prijaté na obchodovanie na verejnom trhu Burzy cenných papierov v Bratislave, a. s., a RM System Slovakia, a. s., Bratislava, museli podmienky verejnej obchodovateľnosti splniť predtým, než boli prijaté na obchodovanie na verejnom trhu.

Z uvedených dôvodov neobstojí tvrdenie žalobcu, že cenné papiere nikdy neboli prijaté na trh kótovaných cenných papierov burzy cenných papierov, a preto ani neboli ku dňu 1. 1. 2002 verejne obchodovateľné a neopodstatnený je tak aj záver, v zmysle ktorého nemal dôvod podať žiadosť podľa § 1 ods. 4 zákona č. 600/1992 Zb.

Preto žalovaný vychádzajúc z ustanovenia § 170 ods. 1 zákona č. 566/2001 Z. z. (podľa ktorého cenné papiere, ktoré boli k 1. 1. 2002 verejne obchodovateľné podľa doterajších predpisov a neboli ku dňu účinnosti tohto zákona prijaté na obchodovanie na trh kótovaných cenných papierov burzy cenných papierov, považujú sa za cenné papiere vydané na základe verejnej ponuky) dôvodne považoval cenné papiere žalobcu (verejne

obchodovateľné ku dňu 1. 1. 2002) za cenné papiere vydané na základe verejnej ponuky a teda dôvodne následne vyvodil voči žalobcovi sankciu za nesplnenie povinnosť predložiť správu o svojom hospodárení za I. polrok 2004 spolu s dokladom o jej uverejnení v zmysle § 130 zákona č. 566/2001 Z. z.“

Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá povinnosť všeobecných súdov svoje rozhodnutia náležite odôvodniť. V rámci dôsledného plnenia tejto povinnosti je pritom nevyhnutné, aby sa všeobecné súdy vysporiadali s námietkami uplatnenými účastníkmi konania, a to spôsobom, ktorý zodpovedá miere ich významu. Ak všeobecné súdy takto nepostupujú, vedie to zvyčajne k nepreskúmateľnosti nimi vydaných rozhodnutí, a tým aj k ich rozporu s princípmi spravodlivého procesu, ale aj so samotným účelom súdneho konania.

Podľa § 1 OSP tento upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb.

Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Toto zákonné ustanovenie je potrebné z hľadiska práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy vykladať a uplatňovať tak, že rozhodnutie všeobecného súdu musí uviesť dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené.

Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre opakovane formuloval požiadavky na úplnosť a presvedčivosť odôvodnení rozhodnutí všeobecných súdov (II. ÚS 136/09). Táto procesná požiadavka, ktorá by mala zabrániť vydávaniu svojvoľných rozhodnutí,

vyplýva nielen z príslušných ustanovení procesných predpisov (§ 157 ods. 2 OSP a § 168 ods. 1 Trestného poriadku), ale je tiež výrazom ústavnosti, na báze ktorej sú tieto princípy konštituované.

Ústavnému súdu neprislúcha ingerovať do výkladu zákonov a podzákonných noriem uskutočneného všeobecnými súdmi, avšak to platí iba za predpokladu, že tento výklad nie je zjavne arbitrárny a odôvodnenie súdneho rozhodnutia dáva odpoveď na všetky relevantné okolnosti predložené účastníkmi konania (m. m. II. ÚS 122/05). V prípade argumentácie navrhovateľa obsiahnutej v žalobe o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu (§ 247 a nasl. OSP) spochybňujúcej správnosť právnych záverov napadnutého rozhodnutia je nevyhnutné, aby s jeho myšlienkovými konštrukciami, na ktorých je táto argumentácia založená, sa všeobecný súd v odôvodnení rozhodnutia v potrebnom rozsahu zaoberal a vyporiadal sa s nimi a nadväzne na to sa s nimi buď stotožnil, alebo ich vyvrátil, resp. spochybnil. Iba takýto prístup môže zodpovedať kritériám riadneho odôvodnenia rozhodnutia ako jedného zo základných atribútov spravodlivého procesu.

K obdobným záverom došiel pri interpretácii čl. 6 ods. 1 dohovoru i ESLP, ktorý napr. vo veci *Torija v. Španielsko* (sťažnosť č. 18390/91) konštatoval, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy uviesť dôvody pre svoje rozhodnutia... Rozsah tejto povinnosti sa môže líšiť podľa povahy rozhodnutia... Otázka, či súd nevyhovел požiadavke odôvodnenia vyplývajúcej z čl. 6 ods. 1 dohovoru, môže byť zodpovedaná iba s prihliadnutím na okolnosti prípadu. Obdobne argumentuje ESLP napr. vo veci *Van de Hurk v. Holandsko* (sťažnosť č. 16034/90), v ktorom sa uvádza, že „... túto povinnosť nemožno ponímať tak, že musí byť na každý argument účastníka podrobne reagované. Na druhej strane, ak sú v prerokovanej veci vznesené závažné právne argumenty, je potrebné, aby sa s nimi súd vysporiadal.“

Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou.

Podľa § 250i ods. 1 OSP pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 250i ods. 2 OSP ak správny orgán podľa osobitného zákona rozhodol o spore alebo o inej právnej veci vyplývajúcej z občianskoprávných, pracovných, rodinných a obchodných vzťahov alebo rozhodol o uložení sankcie, súd pri preskúmaní tohto rozhodnutia nie je viazaný skutkovým stavom zisteným správnym orgánom. Súd môže vychádzať zo skutkových zistení správneho orgánu, opätovne vykonať dôkazy už vykonané správnym orgánom alebo vykonať dokazovanie podľa tretej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku.

Podľa § 250i ods. 3 OSP pri preskúmaní zákonnosti a postupu správneho orgánu súd prihliadne len na tie vady konania pred správnym orgánom, ktoré mohli mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

Citovanými ustanoveniami sa najvyšší súd vo veci dostatočne neriadil.

K viacerým námietkam sťažovateľky spochybňujúcim správnosť právneho posúdenia veci a zistenie skutkového stavu (ktorý je podľa sťažovateľky v rozpore s obsahom súdneho spisu), z ktorého vychádzalo žalobou napadnuté rozhodnutie Rady Úradu pre finančný trh, najvyšší súd v namietanom rozsudku skonštatoval, že *„Námietky žalobcu vyplývajúce z obsahu žaloby, ktoré sú v podstate zhodné s tými, ktoré uvádzal vo svojom odvolaní voči prvostupňovému rozhodnutiu správneho orgánu, súd nepovažoval za spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia. Žalovaný sa nimi zaoberal, náležitým spôsobom sa s nimi vypořiadal a svoje stanovisko, s ktorým sa súd stotožňuje, vyčerpávajúcim spôsobom uviedol vo svojom rozhodnutí, preto nebol dôvod na jeho zrušenie.“*

Najvyšší súd v odôvodnení namietaného rozsudku prevzal v celom rozsahu zistenia a argumentáciu z napadnutého rozhodnutia správneho orgánu, ale s konkrétne formulovanými námietkami sťažovateľky, ktoré podľa nej mali *„podstatný a rozhodujúci*

význam pre rozhodnutie“, sa presvedčivo nevysporiadal. Ústavný súd konštatuje, že v tomto smere je odôvodnenie namietaného rozsudku nedostatočné.

Najvyšší súd mal hlavne venovať väčšiu pozornosť a presvedčivejším spôsobom sa vysporiadať najmä:

- s tvrdením sťažovateľky spochybňujúcim názor správneho orgánu k otázke, kedy boli vydané predmetné akcie,
- s názorom sťažovateľky o spornosti verejnej obchodovateľnosti predmetných akcií vo väzbe na zákon č. 600/1992 Zb. a na ich prijatie na verejný trh,
- so sťažovateľkou ešte v konaní pred správnym orgánom predloženým dôkazom, ktorým bol *«výpis „Emisii cenných papierov“ služba 107 z 18. júla 2003 vydaný Strediskom cenných papierov Slovenskej republiky, a. s.»* a uviesť, prečo naň neprihliadol.

Najvyšší súd nepreskúmal komplexne sťažovateľkine námietky, postupoval nedôsledne, a tým porušil jej právo na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru), základné právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a zásadu spravodlivého procesu podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 listiny. Požiadavky na spravodlivý proces a odôvodnenie rozhodnutí podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa v zásade vzťahujú aj na správne súdnictvo. Ústavný súd už vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu“ (IV. ÚS 115/03). Podľa názoru ústavného súdu táto požiadavka v okolnostiach daného prípadu zo strany najvyššieho súdu nebola splnená ústavne akceptovateľným spôsobom.

Ústavný súd zdôrazňuje, že nezaujíma stanovisko k vecnej správnosti rozsudku vo veci samej, pričom súčasne poznamenáva, že konštatované porušenie uvedených ustanovení Občianskeho súdneho poriadku zo strany najvyššieho súdu je zároveň porušením čl. 51 ods. 1 ústavy.

IV.

V dôsledku uvedených zistení, východísk a záverov ústavného súdu je potrebné konštatovať, že napadnutý rozsudok svojimi účinkami porušil základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu, ktorého reálne uplatnenie, zabezpečenie a realizácia vylučujú taký postup a rozhodnutie, ktoré najvyšší súd vyniesol 29. júna 2006 pod sp. zn. 1 SŽ 33/05. Vzhľadom na to, že ústavný súd považuje napadnutý rozsudok najvyššieho súdu za rozporný s ústavnými princípmi spravodlivého procesu, bolo potrebné rozhodnúť o porušení označených práv sťažovateľky tak, ako to je uvedené v 1. bode výroku tohto rozhodnutia.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší. Na základe citovaného čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde preto ústavný súd zrušil napadnutý rozsudok najvyššieho súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie (2. bod výroku tohto nálezu), v ktorom je viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto náleze [§ 56 ods. 3 písm. b) ods. 6 zákona o ústavnom súde]. Viazanosť najvyššieho súdu sa vzťahuje na ústavne súladný výklad a použitie ustanovení Občianskeho súdneho poriadku o odôvodnení rozhodnutia, predvolaní sťažovateľky ako účastníčky konania, tak ako sú uvedené v III. časti tohto nálezu.

V.

Ústavný súd pri rozhodovaní o trovách požadovaných právnym zástupcom sťažovateľky vychádzal z § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľka bola vo veci úspešná, a preto je potrebné rozhodnúť o úhrade trov konania pozostávajúcich z náhrady trov právneho zastúpenia najvyšším súdom.

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Vzhľadom na to ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2006, ktorá bola 591,58 € (17 822 Sk), pretože úkony právnej služby boli vykonané v roku 2007.

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie sťažnosti a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky v sume 2 970 Sk (za jeden úkon právnej služby) a 2 x 178 Sk režijný paušál. Úhrada bola priznaná v celkovej sume 6 296 Sk, t. j. 208,99 €. Odmenu za úkon právnej služby – vyjadrenie z 12. júna 2008 – ústavný súd sťažovateľke s ohľadom na absenciu ústavnoprávnej relevancie podania pri posudzovaní sťažnosti nepriznal.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Z týchto dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v 3. bode výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. decembra 2009